

Загальні засади підкупу свідка, потерпілого, експерта передбаченого ст. 386 Кк України

На даний час, все більшої актуальності набуває проблема вчинення злочинів шляхом підкупу, зокрема зі змінами в кримінальному законодавстві, які пов'язані з інтеграцією Українського законодавства з законодавством ЄС, було прийнято ряд змін, які торкнулися й самого поняття та розуміння підкупу. У статті 386 КК України «Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновків», підкуп є одним зі способів вчинення зазначеного злочину, але аналіз можливої проблематики вищезазначених змін у статтю 386 КК України на даний час не проводився. Підкуп як спосіб вчинення вищезазначеного кримінального правопорушення полягає в матеріальній винагороді свідку, потерпілому чи експерту або в обіцянці майнових вигоди чи позбавленні від матеріальних витрат. Фактичне одержання цими особами незаконної винагороди внаслідок їх підкупу та сума (розмір) такої винагороди на кваліфікацію за ст. 386 КК України не впливають [1, с. 85-86].

Згідно зі статтею 58 КПК України потерпілого у кримінальному провадженні може представляти представник – особа, яка у кримінальному провадженні має право бути захисником. Представником юридичної особи, яка є потерпілим, може бути її керівник, чи інша уповноважена особа. Представник користується процесуальними правами потерпілого, інтереси якого він представляє [2, с. 52]. Отже, виникає питання, чи будуть кваліфікуватися злочини за ознаками статті 386 КК України, якщо, наприклад, будуть підкуплені законний представник або представник юридичної особи, які своїми процесуальними правами також можуть вплинути на отримання доказів під час судового розгляду. На думку Коровіна Є.П., «до потерпілого слід прівнювати представника юридичної особи, якій завдано шкоду, законного представника неповнолітньої особи, представника потерпілого, який за своїм фізичним та психічним станом позбавлений можливості самостійно захищати свої права та законні інтереси» [3, с. 103]. Слід погодитись з висловленою точкою зору та вважати, що потерпілим від злочину передбаченого статтею 386 КК України, є як потерпілий, так і представник потерпілого, а також його законний представник, тому доречним було би у диспозиції статті 386 КК України передбачити вказаних осіб.

Відповідно до статті 69 КПК України, експертом у кримінальному провадженні є особа, яка володіє науковими, технічними або іншими спеціальними знаннями, має право відповідно до Закону України «Про судову експертизу» на проведення експертизи і якій доручено провести дослідження об'єктів, явищ і процесів, що містять відомості про обставини вчинення кримінального правопорушення, та дати висновок з питань, які виникають під час кримінального провадження і стосуються сфери її знань. Водночас, відповідно до статті 368-4 КК України, пропозиція чи обіцянка аудиторю, нотаріусу, оцінювачу, іншій особі, яка не є державним службовцем, посадовою особою місцевого самоврядування, але провадить професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг, у тому числі послуг експерта, надати йому/їй або третій особі неправомірну вигоду, а так само надання такої вигоди або прохання її надати за вчинення особою, яка надає публічні послуги, дій або її бездіяльність з використанням наданих їй повноважень в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає таку вигоду, або в інтересах третьої особи. Тобто, підкуп експерта можливо кваліфікувати за ч. 1 статті 368-4 КК України. На думку, Бугаєвської Н.В., експерт, незважаючи на те, що може бути працівником держструктур, структур правоохоронної діяльності, не набуває, як учасник процесу, організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарські функції повноважень, а дає лише свій висновок у відповідній сфері. Їх призначення в даному випадку визначається їх роллю в процесуальній дії, яку вони виконують [3, с. 55-58]. Дана невизначеність розуміння поняття «експерт» в подальшому може створювати непорозуміння при кваліфікації злочинного діяння та надання можливості більш суворого покарання, передбаченого ч. 1 статті 368-4 КК України.

Також, на нашу думку, є доцільним доповнення переліку осіб, яких можливо підкупити відповідно до статті 386 КК України, особою перекладача, хоча він і не є безпосереднім учасником одержання доказів, однак сприяє цьому, оскільки він залучається сторонами кримінального провадження, або слідчим суддею, або судом у разі необхідності перекладу пояснень, показань або документів. Згідно пункту 3 частини 3 статті 68 КПК України, одним з обов'язків перекладача є здійснювати повний і правильний переклад.

Дослідження ознак підкупу як способу вчинення злочину, за статтею 386 КК України, дозволило дійти висновку, що поняття «потерпілий», «експерт» та «перекладач» потребують подальшого з'ясування та переосмислення їх змісту. Предмет підкупу щодо свідка, потерпілого, експерта потребує чіткого юридичного закріплення.

Список використаних джерел

1. В. І. Борисова, проф. В. І. Тютюгіна [Текст] Злочини проти правосуддя : навч. Посіб / за заг. ред. проф. В. І. Тютюгіна. – Х. : Нац. ун-т «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого, 2011. – 160 с.
2. Пожар В. Г. [Текст] Процесуальний статус потерпілого за новим кримінальним процесуальним кодексом України: позитивні кроки та прогалини правової регламентації / В. Г. Пожар // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. – 2013. – № 2. – С. 127.
3. Тютюгін В. [Текст] Новели кримінального законодавства щодо посилення відповідальності за корупційні злочини: вирішення проблем / В. Тютюшін // Юрид. Вісн. України. – 2010. – № 5. – с. 6.